

سیل‌گیری شهرها و روشهای مقابله با آن (بخش ششم) روش‌های مقابله با سیلاب‌های شهری روشهای مدیریتی مقابله با سیلاب

بررسی‌ها و مطالعات نشان می‌دهد، علت افزایش خسارت سیل، افزایش تکرر بارندگی و طغیان‌ها نبوده، بلکه تشدید استفاده از اراضی سیلاب دشت‌ها یعنی استفاده از اراضی سیل‌گیر مجاور رودخانه را باید عامل اصلی به شمار آورد. تشدید استفاده از اراضی سیل‌گیر مجاور رودخانه‌ها و مسیل‌ها ناشی از بی‌توجهی به سیل‌گیری این اراضی، عدم آگاهی خریداران، بالا بودن ارزش اراضی سیلاب دشت و بعضی عوامل دیگر می‌باشد. بدین ترتیب رشد و توسعه شهرها غالباً بدون توجه به خطر سیل‌گیری صورت گرفته و می‌گیرد.

انواع روش‌های مدیریتی مقابله با سیلاب ضد سیل گردانیدن مستحذات

مقاوم ساختن تأسیسات و سازه‌ها در برابر سیل، یکی از شیوه‌های رایج برای کاهش خسارت طغیان‌هاست. با این روش می‌توان آسیب‌پذیری مستحذات در برابر سیلاب‌ها را با استفاده از مصالح و تکنیک‌های مناسب ساختمانی کاهش داد و بدین طریق از زیان‌ها و خسارت ناشی از سیل کاست. ضد سیل گردانیدن مستحذات می‌تواند در موارد زیر مفید و موثر باشد:

- در مواردی که سرعت، تداوم و تراز سیلاب‌ها کم و کوتاه باشد.
- در مواردی که فعالیت‌های حیاتی، اجتماعی متکی به وجود رودخانه، به درجه‌هایی از حفاظت در برابر سیلاب‌ها نیاز داشته باشند.

احداث دیواره‌های سیل‌بند موضعی، جلوگیری از ورود سیلاب به داخل مستحذات و سایر اقدام‌های مشابه را می‌توان برای کاهش خسارت سیل بر مستحذات به کار برد.

بیمه سیل

بیمه سیل، خسارت فیزیکی ناشی از سیلاب را کاهش نمی‌دهد ولی می‌تواند الگوهای بسیار نامنظم خسارت مزبور را به سلسله اقساط یکنواخت تبدیل نماید. با استفاده از اقساطی که در طول زمان دریافت و انباشته می‌شود، می‌توان خسارت مالی بر افراد و مناطق سیل‌زده را جبران کرد و از ابعاد فاجعه آمیز کاست. مسائل و مشکلات عملی که بر سر راه اجرای برنامه بیمه سیل تجربه شده است به شرح زیر می‌باشد:

- استانداردهای خاصی برای برآورد خسارت ناشی از سیلاب وجود ندارد.
- برآورد خسارت وارد بر انواع مختلف مستحذات از دقت کافی برخوردار نبوده.
- به هر حال بیمه به عنوان یک اقدام تأمینی و پشتوانه‌ای در بسیاری از کشورها جایگاه واقعی خود را برای جبران خسارت‌های ناشی از سیل و سایر حوادث یافته است اما در کشور ما به دلیل عدم توسعه فرهنگ بیمه به طور عام و عدم توانگری شرکت‌های

بیمه برای بیمه نمودن خسارت احتمالی ناشی از بلایا و حوادث طبیعی به طور طبیعی به طور خاص جایگاه واقعی خود را در این عرصه نیافته است.

منطقه‌بندی سیلاب دشت

منطقه‌بندی سیلاب دشت یکی از ابزارهای قانونی برای اجرا و پیگیری طرح‌های تفصیلی است که توسط مسئولان شهرهای بزرگ و کوچک برای کنترل و هدایت کاربری و عمران اراضی به کار گرفته می‌شود. در منطقه‌بندی سیلاب دشت، اراضی حواشی مسیل‌ها و یا رودخانه‌ها به سه منطقه ممنوعه، مشروط و مجاز تقسیم می‌شوند. منطقه ممنوعه شامل سیلاب‌راه و معبر سیلاب‌های متوسط است. در این منطقه هیچگونه کاهش ظرفیت ذخیره اراضی به خاطر ساخت و سازها، موجه و مجاز نیست. برای تعیین حریم این منطقه معمولاً از آمار سیلاب‌های رخ داده در صد ساله اخیر استفاده می‌شود. منطقه مشروط که در این منطقه می‌توان به طور مشروط و طبق ضوابط و مقررات برای مقاصد مختلف استفاده نمود. همچنین منطقه مجاز، فاقد هرگونه محدودیت برای عمران است. در اکثر شهرهای کشورمان، علی‌رغم اینکه در کنار رودخانه‌ها قرار دارند یا مسیل‌هایی به آنها منتهی می‌شود، متأسفانه هیچگونه برنامه‌ریزی و منطقه‌بندی خاصی جهت کاهش خسارت ناشی از سیل در نظر گرفته نشده است و ساخت و سازهای بی‌رویه در داخل حریم رودخانه‌ها یا مسیل‌ها صورت گرفته است.

